

Jan Kenneth Weckman *Corpus revisited*

Wäinö Aaltosen museon studionäyttely 24.1. - 2.3.2008

Olen viimeiset parisenkymmentä vuotta keskittynyt öljymaalauksiin, vaikka mukaan on mahtunut myös piirustuksia, sekatekniikkateoksia paperille, grafiikka, eräitä installaatiota (Ars Nova 2003) sekä etenkin digitaalisia piirustuksia (Painter & Wacom-piirustuslevylle) joita esitän mustesuihkutulosteina (<http://jankennethweckman.fi>).

En oman kuvataidekoulutukseni aikana tiedostanut syvällisesti kuvataiteen historiallisia muutoksia enkä näiden erilaisia perusteluja ja selityksiä. Vasta koulutuksen jälkeen, tosin ensin sekatekniikka- ja piirustusteoksilla, otin aiheeseen uuden kosketuksen. Ryhdyin maalaamaan ensi kertaa öljyväreillä vuonna 1987 sitten taidekoulutukseni 1969-1973 Suomen Taideakatemian koulussa. Olen työssäni hakeutunut eräänlaiseen pedagogis-esteettiseen reflektioon. Yhdistelen käytäntöjä ja etsin lähtökohtia teoksilleni taiteen, varsinkin modernin taiteen, teoriasta. Kierrätän historiallisista ilmaisuista uusia maalaustaiteen versioita.

Corpus

Vuonna 1997 tein sarjan maalauksia, jotka nimesi Corpus-sarjaksi. Näistä kolme olivat esillä vuonna 2005 Galleria Nefretissä. Maalauksissa on ominaista harvan värin korostuminen ja maalauksen materiaalien kerroksellisuus ja assemblage-lisäykset. Niinpä teossarjan nimen *corpus* liittyy mielessäni maalausten kappalemaisuuteen, "ruumiillisuuden" metaforaan. Tämä näyttäytyy samalla vahvaksi visuaalisten piirteiden alustana. Värit herättävät meissä paitsi kuvallisten elementtien myös aineettomuuden vaikutelman. Maalauksen kontemplaatio vie itse havaitsemiseen ja kokemiseen koskeviin kysymyksiin. Corpus-sarja, ylipäätään öljymaalaukset, eteni alusta saakka kuin täydentäen suomalaista maalaustaiteen konkretismia. Ensin minun oli purettava aiemmat (osittain) kuvaston joita oli kehittynyt melko suoraan välineiden tarjoamista mahdollisuuksista. Corpus revisited-projekti täydentää Corpus-sarjaa muutamalla uudella maalauksella. Wäinö Aaltosen studiotila sopii erinomaisesti juuri maalauksille. Toki konteksti on selvä, kyse on valkoisen kuution estetiikan mukaisesta esityksestä, tosin ei minimalistisesta installaatiosta vaan konkretismin

ja abstraktin ekspressionismin jälkimodernista synteestistä. Olen näissä teoksissani pitäytyväinen, mitä tulee "ekspressionismiin", mutta jäänteet näkyvät. Pikemminkin olen sitoutunut värillisesti vahvoihin maalauksiin, joissa graafiset elementit osallistuvat alisteisesti ja aksentin kaltaisesti. Näin sanoen, olen tosin jo tehnyt väkivaltaa värin teoreettiselle olemukselle. Mitä graafinen on? Sehän tarkoittaa juuri väriavaruuden tiettyä ominaisuutta, sallia valöörierot rajatun värimäärän puitteissa. Graafinen ilmaisu syntyy vähällä määrällä värisävyjä, usein vain yhden sävyn lisäyksellä, joka samalla eroaa tehokkaasti taustastaan. Graafinen tulee kreikan sanasta *graphein*, joka tarkoittaa myös kirjoittamista ja kaivertamista. Piirustuksellinen muotokieli viivastoineen sisältyy graafiseen *värimaailmaan*.

Konkreettinen maalaus merkitsee, vaikka siitä kuva poistuu

Corpus-sarjan miellän henkilökohtaiseksi maalaustaiteen laboratorionkokeekseni. Se toistaa omalla tavallaan historiallisestikin paikannettavissa olevaa modernismin maalaustaiteen tilannetta, missä abstrahoiva ekspressiivinen ilmaisu muuttuu "konkretismiksi" tai "jälkimaalaukselliseksi abstraktioksi", mutta osoittaa – vasten aikansa formalismia korostavia kriittisiä puheita – ettei narratiivisuutta, kerronnan elämyksellisyyttä tai kuvallisuutta ole mahdollista poistaa katsojan tai "lukijan" oikeuksista. Konkretismin kiinnostus muotoon sisältyy myös tekstipohjaiseen "konkreettiseen runouteen", jossa typografinen muoto riisutaan konventionaalisesta tehtävästään toimia viestivälineenä. En ole muutamissa tekstipohjaisissa teoksissani antautunut varhaisemman avantgarden aloittamaan kirjaimellis-esteettiseen kokeiluun kuin sivumennen, mikä ilmenee näyttelyyni liitetystä suurikokoisesta mustesuihkuprintistä puuvillalle. Siinä useampi teksti – ja kirjoituksen mediumi – kilpailee huomiosta. Charles Sanders Peircen filosofisen tekstin ote pyrkii luonnehtimaan Peircen ns. Ensimmäisen kategorian olemusta. Miten kuvata se, mikä on mikä on riippumatta mistään muusta? Peircen Ensimmäisen (Firstness) kategoria koskettaa metaforana minusta modernin taiteen haavetta esittää esittämätön, näkymätön näkyvänä. Aate kiteytyy tunnetusti Paul Kleen lauseena, mutta erityisesti Piet Mondrianin maalaustaiteen tausta-ajattelussa. Niinpä annan Peircen tekstin ja typografian luoda analogia (ikoni) modernille taiteelle, konkretismille joka kiinnittää huomionsa juuri esittämisen muodollisiin elementteihin hylkäämällä ohjelmallisesti kaikki perinteiseen maalaustaiteeseen liittyvät funktiot, kuvan ja kerronnan. Samalla ilmenee, miten täsmällisyyden/epätäsmällisyyden, suunnitelmallisuuden ja kerronnan käsitteet irtoavat merkityksen ajatuksesta ja käsitteestä.

Konkretistinen maalaus omaa merkityksensä ja tarjoaa tulkinnalle sekä vastuksen että kontekstin, modernin taiteen maailman.